

Dětská detektivka

(a) Vojtěch Stekláč

Detektivka

- Z lat. *Dētegere* = odkrývat, odhalovat
- *Slovník literární teorie* (1977, s. 71):
  - → detektivní literatura: „jedna z nejrozšířenějších oblastí zábavné literatury, zahrnující ‚policejní‘ romány, povídky a novely, zvané souhrnně též detektivky; jejich jádro tvoří historie pátrání po neznámém pachateli zločinu; fabule rozvíjející v nejrůznějších obměnách motiv záhady a jejího řešení je konstruována podle schématu vítězného boje dobra se zlem.“

- Karel Čapek: *Holmesiana čili O detektivkách* (In: Marsyas)
- „Zločin pak je dobrodružný a epický za druhé proto, že je zločinec honěn jako divoký slon, tygr či medvěd. Nejstarší lidské pudy jsou lovecké; a pračlověk z Crô-Magnon nebo Altamiry jistě vynalezl kromě malířství a plastiky také epickou poezii, když cucaje morek z kostí vypravoval, jak ohromně dostal toho bizona a jak vystopoval, panečku, stádo mamutů. Dnes nelze u ohňů skládat epos o ulovené ramlici nebo barvitě vypravovat o dobrodružném stíhání jeskynního lva; není to už to. Je však možno číst u ohně, jak ohromně dostal Sherlock Holmes toho vraha a jak vystopoval, panečku, stádo bankovních lupičů. Je tu lov, pasti, čtení stop v prachu a v blátě, větření pralovce, honba, útěk, obrana, obklíčení kořisti, boj zblízka a všechny praktiky jeskynního lovu. Detektivka je nejstarší literatura; detektivka je totiž nejzachovalejší prehistorická památka ze starší doby kamenné. Umění lovecké je starší než písmo.“
- (Odkaz na zveřejněné Čapkovo dílo:
<http://www.mlp.cz/cz/projekty/on-line-projekty/karel-capek/>)

Dětská detektivka

(detektivka intencionálně určená
dětem a mládeži)

- Otázka žánrového zařazení:
  - Příběhová próza?
  - Dobrodružná próza?
  - Samostatný žánr?
- V českém prostředí – bohatá tradice

Velmi stručný nástin historie

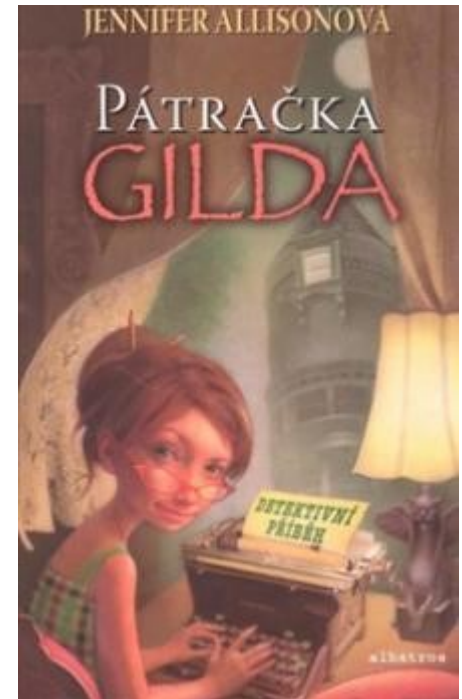
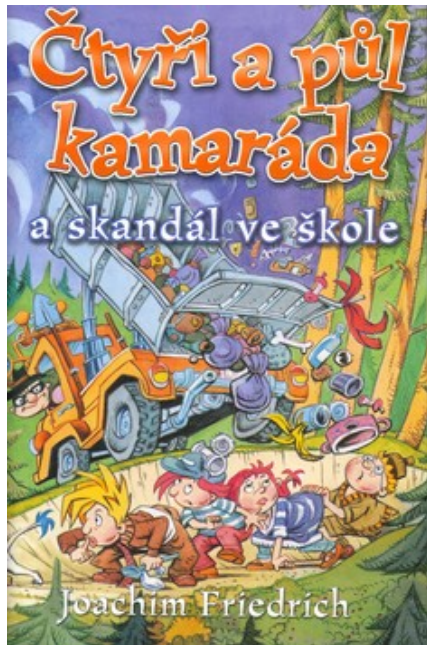
- 30. léta
  - František Langer
  - Václav Řezáč
  - Eduard Fiker
  - J. V. Pleva
  - Jaroslav Foglar
  - Josef Heyduk
- 2. sv. v. a 50. léta – odmlka
- Po 1960 a především v 70. l. – inovace: humorně laděné detektivky
  - Miloslav Švandrlík
  - Vojtěch Steklač
- 80. léta – výrazný rozvoj
  - Eva Kačírková: Povídky s tajemstvím
  - Vladimír Přibský: Komisař Bambus a fantóm banky
  - Jana Knitlová: Bota jménem Melichar

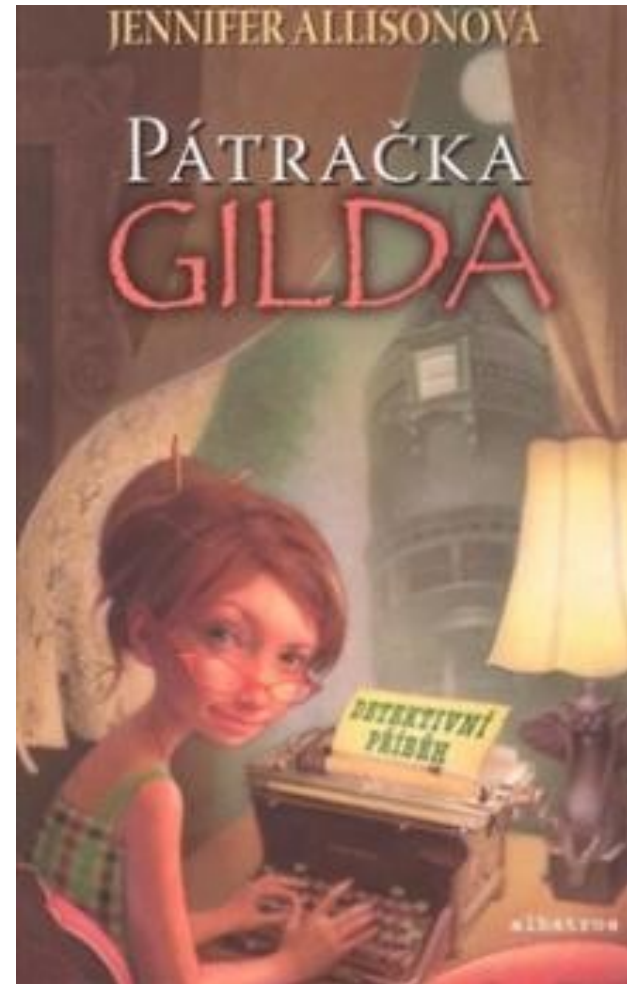
Od 90. let do současnosti

- Částečný kvalitativní útlum nové původní produkce
- Reedicce starších titulů
- Příliv zahraničních autorů

Populární zahraniční autoři

Český paradox

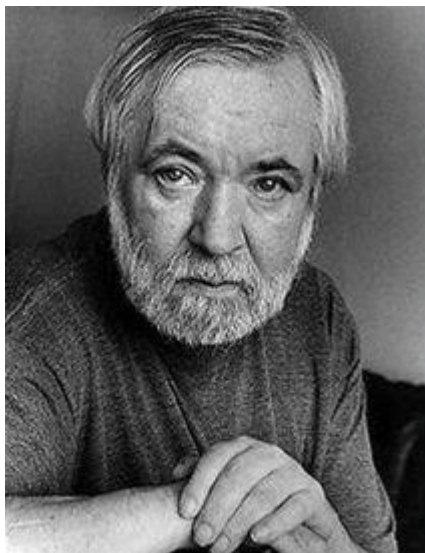

Kvalitní čeští autoři po roce 1989

- Vojtěch Steklač
- Svatopluk Hrnčíř
- Čeněk Pražák (Zmizení hradu Karlštejna)
- Jiří Hogar (Společnost správných romantiků)
- Lenka Vašíčková a Roman Juránek (Dobrodružství starého Brna)

Vojtěch Steklač

* 1945

Životopis

- Prozaik, redaktor časopisů pro děti (*Ohníček*, *Pionýr*), překladatel, dramaturg a scénárista ČT
- Mládí v Praze-Holešovicích
- Krátké studium zahraničního obchodu na VŠE
- Na FF UK – sociologie a filozofie
- Po promoci na půlroční stáži v Paříži
- Od 1971 šéfredaktorem Pionýra
- Od 1981 svobodné povolání
- 1990 – 1994 dramaturg (ČT)
- 1993 založil nakladatelství Pekelec
- Pseudonym (*Ohníček*) Martin Mach

Tvorba pro dospělé

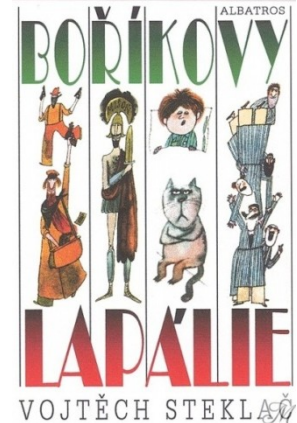
- Velmi proměnlivá
- 60. léta: prvky imaginativní prózy, černého humoru, absurdity
- 70. léta: téma lásky – a emigrace (Sbohem, lásko)
- Detektivky
- 80. léta: opět černý humor a absurdita
- Beletrizace dobových témat

Spolupráce s televizí

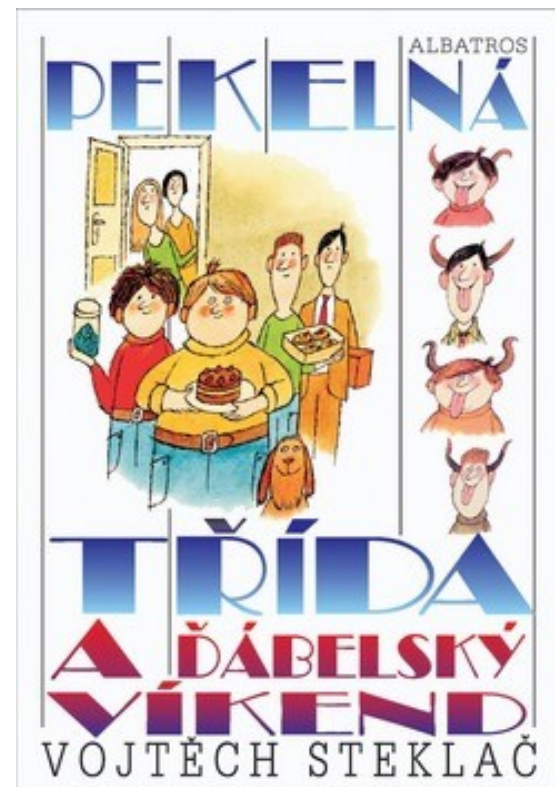
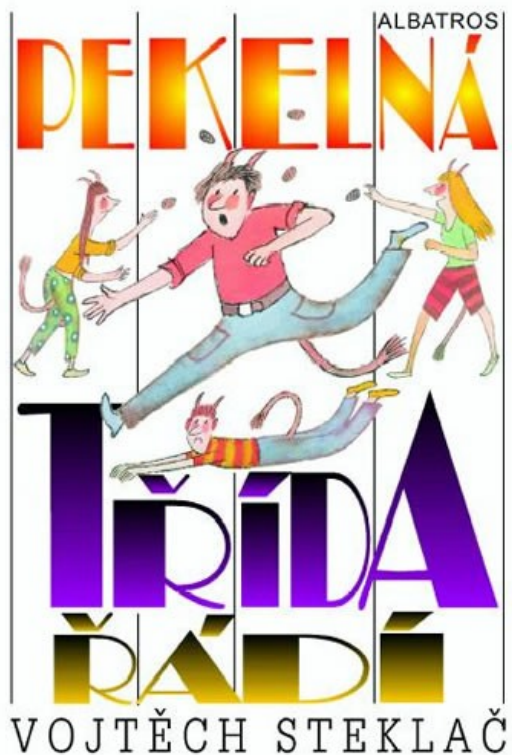
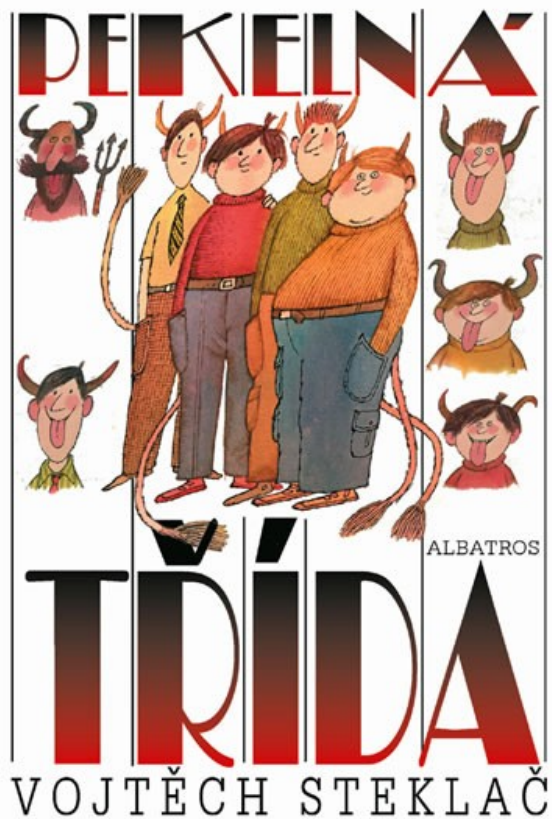
- Hry pro D + M: např. Hodinky šly pěšinkami
- Seriál Boříkovy lapálie
- Seriál Strašidla a spol.
- Seriál Nováci (podíl na scénářích)
- Aj.

Boříkovy lapálie

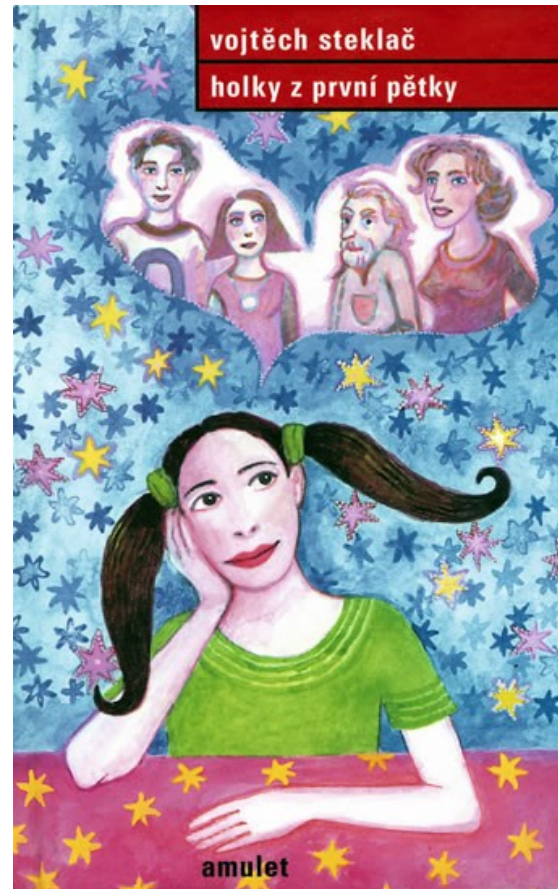
- I – 1970, II – 1973
- Inspirace René Goscinnym
- 1. díl původně pro Ohníček
- Volná pokračování – např.: *Bořík a spol.* (1980), *Bohoušek a spol.* (1981), *Aleš a spol.* (1985), *Mirek a spol.* (1985), *Čenda a spol.* (1987), *Bořík, Bohoušek a spol.* (1989)

Pekelná třída (1978, 2005, 2007)

Prózy s dívčí hrdinkou

Detektivky pro D+M

- 1) parodie na detektivku – Žlutý Robert (1974), Žlutý Robert a James Bond (2008), Dobrodružství tajného agenta Pankráce Tangenta (1985, uprav. 2005)
- 2) klasická dětská detektivka – Dvojčata v akci

Dvojčata v akci

(2006, 2007, 2007, 2009, 2011)

- DUŠKOVÁ, L. Současná dětská detektivka. *Ladění*, 2002, č. 1, s. 6:

„Syžety dětských detektivek se navzájem podobají. Užívají v podstatě stejných motivů, které se však mohou uplatňovat v různé míře; mohou se měnit též jejich kombinace. Je možno stanovit určité syžetové schéma, které dětské detektivní prózy dodržují, a zaznamenat i jisté odchylky. Syžetové schéma vybraných dětských detektivek vypadá přibližně takto: Kladní hrdinové tráví určitým způsobem svůj volný čas či jsou naopak zaneprázdněni – a tehdy jsou ze svých činností vytrženi zločinem v jejich okolí. Těmito hrdiny jsou chytré a bystré děti, jež se rozhodnou záhadu vyřešit. Zločin však nemohou odhalit ihned, protože se jim staví do cesty nejrůznější překážky, které rozřešení oddalují. Mohou mít podobu falešných stop nebo pocházejí ze světa dospělých (děti překonávají zákazy rodičů). Děti se vydávají na ‚cestu‘, která je představována procesem pátrání. Velkou roli hraje setkání hrdinů s přáteli či neznámými lidmi, kteří determinují další vývoj příběhu. Děti často ze zločinu podezírají nesprávné osoby. Úsilí hrdinů je většinou odměněno úspěchem – dopadením zločince.“